

NORDNORSK KUNSTMUSEUM
Postboks 1009
9260 TROMSØ

Tilsynsrapport - NORDNORSK KUNSTMUSEUM, org.nr. 971 492 589

1. Sammendrag

Stiftelsestilsynet har i perioden 10. juni 2020 til d.d. gjennomført tilsyn med stiftelsen NORDNORSK KUNSTMUSEUM, org.nr. 971 492 589 (heretter «Stiftelsen»).

Gjennom medieomtale og henvendelser ble Stiftelsestilsynet gjort kjent med at det var stilt spørsmål rundt gjennomføringen av styremøter og hvordan styret fattet vedtak. Det var særlig reist kritikk rundt hvordan styret håndterte saken der stiftelsens (museets) direktør ble løst fra sin åremålsstilling.

Hovedtemaet for tilsynet har vært om styret sikrer en forsvarlig forvaltning av stiftelsen ved organiseringen av styrets arbeid og ansvar. I tillegg har Stiftelsestilsynet sett på styrets håndtering av den særskilte risikosituasjonen stiftelsen har vært i.

Stiftelsestilsynet har gjort vurderinger av planleggingen av stiftelsens styrearbeid, samt av gjennomføringen av styrearbeidet både generelt og særskilt for det konkrete styremøtet der styret behandlet direktørens åremålsavtale.

Stiftelsestilsynet anbefaler at styret vurderer følgende tiltak for å sikre at stiftelsens styrearbeid er i samsvar med stiftelseslovens krav:

Stiftelsens system for planlegging og kontroll med gjennomføring av styremøter (punkt 4.2)

Det er vår anbefaling at styret vurderer å utvide møteplanen til en mer omfattende plan om når ulike oppgaver skal utføres gjennom året, for eksempel et årshjul.

Vi anbefaler at styret vurderer å formalisere styrets evaluering av eget arbeid som til nå har skjedd i «styrets halvtime».

Vi anbefaler videre at stiftelsen ser på grunnlaget for taushetsplikt for styrets medlemmer. I Styreinstruksen er det vist til universitets- og høyskoleloven. Styret bør vurdere om det er dekkende for stiftelsen og om Styreinstruksen bør suppleres med retningslinjer om hva som bør være taushetspliktige opplysninger og evt. taushetserklæringer.

Faktisk etterlevelse av regler for gjennomføring av styremøter ved behandling av direktørens åremålsavtale (punkt 4.3)

Samlet sett mener Stiftelsestilsynet at styremøtet 27. mars 2020 og prosessen med å skifte ut direktøren burde vært bedre planlagt. Det er viktig at saksbehandlingsreglene i stiftelsesloven og stiftelsens

styreinstruks følges nøye. Reglene skal sikre god forberedelse og tillit til beslutningen som fattes. Stiftelsen bør være varsom med bruk av hastige prosesser og må sikre at de fremgangsmåter som velges er forsvarlig vurdert og dokumentert.

Styret har forklart at det både var nødvendig og at det hastet med å avslutte den aktuelle åremålsavtalen. Ut fra det opplyste er det sannsynliggjort at samtlige styremedlemmer var kjent med saken som skulle behandles, tempoet i prosessen og hadde fått informasjon om saken i forkant. Styret har videre i ettertid behandlet saken på nytt og fattet vedtak om å opprettholde det første vedtaket.

Styret har opplyst at det jobbes strategisk med å styrke retningslinjene i stiftelsen, både de faglige og de prosessuelle. Vi vil i den sammenheng peke på at styret i forkant av slike prosesser (som for eksempel utskifting av direktøren) bør vurdere å lage en plan for gjennomføring.

Faktisk etterlevelse av regler for gjennomføring av styremøter generelt (punkt 4.4)

En gjennomgang av protokollene viser at ikke alle de formelle kravene i stiftelsesloven etterleves:

- De fleste protokollene er ikke signert av samtlige som deltok i møtet.
- Innkallingene er ikke datert den dagen de er sendt ut, men datert samme dag som styremøtet.
- Det framgår ikke av innkallingene/protokollene hva slags saksdokumentasjon som er sendt ut.
- Saksdokumenter har blitt sendt ut rett før styremøter og ikke sammen med innkalling.

Styret må sørge for at de formelle kravene oppfylles. Innkallinger og protokoller er viktig dokumentasjon på at styremøtene er gjennomført på forsvarlig måte.

Stiftelsestilsynet vil videre fremheve at det er viktig at styremedlemmer må kunne sette seg inn i alle saker før styremøtene. Det er en forutsetning for å kunne ta i vare sitt styreansvar på tilstrekkelig vis. Det kan være gode grunner til å ikke sende ut filer med taushetsbelagt informasjon, men da må styret sørge for at styremedlemmene kan gjøre seg kjent med dokumentene eller det relevante innholdet av det som skal vurderes i styresaken på annen måte. Det er mulig å slukke deler av innholdet, gjengi hovedinnhold anonymt på annen måte eller bruke løsninger som gir anledning til å lese dokumenter elektronisk uten mulighet til å laste ned filer.

2. Innledning

2.1. Kort om stiftelsen

Stiftelsen er opprettet av Nordnorsk Kulturråd, Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst og Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet.

På stiftelsens nettsider framgår at museet ble etablert som en stiftelse i 1985. 17. februar 1988 ble dørene åpnet for publikum for første gang. Fra starten og fram til sommeren 2000 leide museet utstillingslokaler i etasjene over Tromsø Kunstforening i Muségata 2. I desember 2001 flyttet Nordnorsk Kunstmuseum til Sjøgata 1 på Prostneset i Tromsø.

Formålet til stiftelsen er angitt slik i vedtektene:

§ 3 Nordnorsk Kunstmuseums formål er å skape interesse for, øke kjennskapen til og kunnskapen om billedkunst og kunsthåndverk i den nordnorske landsdel.

§ 4 Ved kjøp, gaver og deposita skal museet samle og utstille norsk og utenlandsk billedkunst og kunsthåndverk. Det skal legges spesiell vekt på å vise kunst med tilknytning til den nordnorske landsdel. Samlingene skal også søke å gi en oversikt over den generelle utvikling av norsk billedkunst og kunsthåndverk og deres tilknytning til internasjonale strømninger.

Stiftelsen er hovedsakelig finansiert gjennom statstilskudd fra Kulturdepartementet, som utgjør ca. 90 % av inntektene. I tillegg mottar stiftelsen tilskudd fra KUD i form av utstillingshonorar, avtaletilskudd fra Troms fylkeskommune, Norges forskningsråd (PhD), samt reisestøtte fra Kulturrådet.

I årsregnskapet for 2019 er det rapportert 13,2 årsverk. Stiftelsen har daglig leder.

Stiftelsen har et registrert styre på 6 personer, med 6 vararepresentanter. Vedtektene § 5 angir styrets sammensetning og hvordan styret velges:

§ 5 Museet ledes av et styre på seks medlemmer som sammensettes slik:

- 3 medlemmer hvorav leder oppnevnes av staten ved Kulturdepartementet.
- 1 medlem oppnevnes av SKINN (Se kunst i Nord-Norge)
- 1 medlem oppnevnes av Norske Kunsthåndverkere Nord-Norge og Nord-Norske Bildende Kunstnere i fellesskap.
- 1 medlem oppnevnes av og blant museets ansatte.

Tre vararepresentanter oppnevnes av Kulturdepartementet i numerisk rekkefølge. For de tre øvrige representantene oppnevnes personlig vararepresentant. Oppnevningen gjelder for fire år av gangen. Ansattes representant oppnevnes for to år av gangen.

2.2. Tema for tilsynet

Stiftelsestilsynet ga i brev 10. juni 2020 melding om at vi vil kontrollere at stiftelsen har tilstrekkelig rutiner og/eller praksis som sikrer forsvarlig gjennomføring av styrets vurderinger og beslutninger ved styremøter. Tema for tilsyn var:

- De regler og rutiner som styrer stiftelsens prosesser rundt avholdelse av styremøter, samt tilsetting og utskifting av direktør i stiftelsen.
- Hvordan stiftelsens styremøter og beslutningsprosesser faktisk er gjennomført, og hvilke vurderinger styret har gjort for å sikre at disse har skjedd på en forsvarlig måte og til beste for stiftelsens formål.
- De prosesser og tiltak som styret nå utøver for å snarest mulig sikre at stiftelsen framover har et fungerende styre i samsvar med stiftelsens vedtekter.

Stiftelsestilsynet har kontrollert at forvaltningen av stiftelsen skjer i samsvar med stiftelsesloven og vedtektene. Der kravene til styret er definert som et forsvarlighetskrav, for eksempel for styrets ansvar for betryggende internkontroll, er Stiftelsestilsynets tilsyn begrenset til å vurdere om styrets vurderinger og handlinger er forsvarlige ut fra loven og vedtektene.

Innenfor det som må regnes som forsvarlig, skal ikke Stiftelsestilsynet føre kontroll med hensiktsmessigheten av styrets disposisjoner. Stiftelsestilsynet har derfor i hovedsak undersøkt styrets beslutningsgrunnlag og vurdert om saksbehandlingen er forsvarlig. Vi har ikke vurdert om styret faktisk realiserer formålet best mulig ved å velge de beste prosjektene, velge best mulig organisering osv. Slike vurderinger ligger i utgangspunktet utenfor legalitetskontrollen generelt og særlig i tilfeller der stiftelser mottar midler fra andre som stiller vilkår til bruken, se forarbeidene til Stiftelsesloven NOU 1998:7 s. 45:

«Tilsynet skal etter utvalgets forutsetninger heller ikke omfatte at vilkår som en giver eller det offentlige har satt, i forbindelse med gave eller tilskudd, etterleves av stiftelsen. Kontrollen på dette punkt må besørges av giveren selv, eventuelt av det relevante offentlige organ, hvis det er gitt tilskudd.»

2.3. Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet har blitt utført i henhold til vedtatte retningslinjer for utførelse av tilsyn ved Stiftelsestilsynet.

I tilsynet har det blitt innhentet dokumentasjon og redegjørelse fra stiftelsen. Ut over dette har vi innhentet opplysninger blant annet fra Enhetsregisteret, Regnskapsregisteret og Stiftelsesregisteret.

Det er gjennomført videomøte med styret 22. oktober 2020.

I hovedsak har den løpende korrespondansen vært holdt med styreleder for stiftelsen.

Vi har mottatt følgende dokumentasjon fra stiftelsen:

- Vedtekter for Stiftelsen vedtatt 1. oktober 2013
- Styreinstruks vedtatt 5. desember 2016
- Plan- og samlingsutvikling (styresak 22/18)
- Styreprotokoller og innkallinger fra tidsrommet 19. februar 2018 fram til 12. oktober 2020
- Stiftelsens svar 1. juli 2020 på melding om åpning av tilsyn
- Arbeidsavtale 11. november 2015 med direktør
- Tilleggsavtale 14. mai 2019 med direktør
- Direktørs presentasjon i styremøte 27. mars 2020
- E-postkorrespondanse 25. mars 2020 - 27. mars 2020 mellom styreleder og direktør
- E-post 17. februar 2020 fra tidligere styreleder til direktør
- Udatert redegjørelse fra tidligere styre vedr. direktørstillingen
- E-postkorrespondanse om protokoll fra styremøte 27. mars 2020
- Notat 31. mars 2020 med begrunnelser for å trekke seg som styremedlemmer
- Brev 3. juli 2020 fra Kulturdepartementet til Stiftelsen om oppnevning av styremedlemmer
- Brev 27. mars 2020 fra ansatte til styret
- Forretningsplan (2017-2020)
- Strategi 2017-2020
- Mål forvaltning
- Forskningsplan (2017-2020)

- Diverse dokumenter vedrørende oppfølging av arbeidsmiljø

Foreløpig tilsynsrapport ble oversendt stiftelsen 9. desember 2020 og stiftelsen kommenterte rapporten i e-post 4. januar 2021.

3. Lovgrunnlag

Styret er stiftelsens øverste organ, og har ansvaret for forvaltningen av stiftelsen jf. stiftelsesloven § 30.

Kravene til styrets saksbehandling mv. fremgår av stiftelsesloven §§ 31 – 33.

Stiftelsestilsynet skal føre tilsyn og kontroll med at forvaltningen av stiftelsene skjer i samsvar med stiftelsens vedtekter og stiftelsesloven, jf. stiftelsesloven § 7 første ledd.

4. Stiftelsestilsynets observasjoner og vurderinger

4.1. Rettslig utgangspunkt - internkontroll – styrets saksbehandling

Etter stiftelsesloven skal behandling av styresaker følge saksbehandlingsreglene i §§ 31 – 33. Loven stiller krav til blant annet varsel om behandling av styresaker, gjennomføring av styremøter, styreleders plikter, innhold i protokoll, vedtaksførhet, flertallskrav mv. Stiftelser kan i tillegg ha vedtektsfestede bestemmelser om styret sammensetning og arbeid, og disse særreguleringene er i utgangspunktet bindende for stiftelsen. Videre kan det foreligge interne rutiner, f.eks. styreinstruks og delegasjonsfullmakter og interne systemer, som også er styrende for prosessene.

Etter stiftelsesloven § 30 er styret stiftelsens øverste organ og forvaltningen av stiftelsen for øvrig hører under styret. Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas, og at stiftelsens formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Kravet til betryggende kontroll vil også gjelde styrets eget arbeid, dvs. at styret må ha et system for å sikre tilstrekkelig kvalitet på gjennomføring av styremøter og annet styrearbeid.

Stiftelsene bør i tillegg vurdere om interne kontrollrutiner vil kunne gi mer konkrete rammer for styrets forvaltning av arbeid og ansvar.

En betryggende gjennomføring og kontroll av styrearbeidet og stiftelsens forvaltning må inneholde elementer av **planlegging** og **system for kontroll** som sikrer at **etterlevelse faktisk skjer**:

- Planlegging
 - o Styret har ansvaret for å påse at det blir fastsatt tilstrekkelig strategi, planer, budsjett og retningslinjer for virksomheten.
- System for kontroll
 - o Styret må sørge for at det er tilstrekkelig kontroll med at planverket følges
 - o Det bør etableres faste kontrollpunkter
- Faktisk etterlevelse av planer og kontroll
 - o Styret må faktisk gjennomføre de handlingene som planene angir og utøve de kontrollene som er etablert, samt kunne dokumentere at utførelse og kontrollene er gjennomført.

Stiftelsesloven åpner for at den samlede internkontrollen med planleggings- og rapporteringsrutiner kan tilpasses stiftelsens art, innhold og omfang. Det er styret som må vurdere og beslutte hva som er betryggende for den enkelte stiftelse.

4.2. Planlegging og system for kontroll - de regler og rutiner som styrer stiftelsens prosesser rundt avholdelse av styremøter, samt tilsetting og utskifting av direktør i stiftelsen

4.2.1. Tema

Stiftelsestilsynet har sett på planleggingen av styrearbeidet, dvs. de regler, rutiner og faste kontroller som styrer stiftelsens prosesser rundt avholdelse av styremøter generelt, samt mer spesifikt for tilsetting og utskifting av direktør i stiftelsen.

4.2.2. Fakta

Stiftelsens vedtekter § 6 har enkelte regler om saksbehandlingen i styret:

§ 6 Styret sammenkalles når leder eller minst to andre medlemmer av styret ønsker det. Styret er beslutningsdyktig når mer enn halvparten er til stede. Vedtak i styret fattes ved stemmeflertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme utslagsgivende. Det føres protokoll over styrets møter.

I tillegg angir § 7 oppgaver som styret skal utføre:

§ 7 Styret skal:

- a) vedta de generelle retningslinjer for driften av Nordnorsk Kunstmuseum
- b) vedta museets budsjett
- c) avgi årsberetning og regnskap
- d) fastsette instruks for museets administrasjon
- e) foreta tilsetting av museets personale
- f) fastsette regler for sikring av verdiene i samlingene
- g) godkjenne planer for museets utstillingsvirksomhet
- h) behandle andre saker av viktighet for museet

Det framgår videre av vedtektene at styret delegerer myndighet til innkjøp til museets direktør og at direktøren forholder seg til retningslinjer fastlagt av styret (§ 10), samt at styret må godkjenne spesielle betingelser som er knyttet til eventuelle gaver (§ 11).

Stiftelsen har vedtatt en styreinstruks 5. desember 2016 (heretter Styreinstruksen). Styreinstruksen punkt 2 presiserer stiftelsesloven § 30 og plasserer det formelle ansvar for strategisk, forvaltnings- og kontrollmessig ledelse av stiftelsen hos styret. Det er listet opp eksempler på oppgaver som styret skal ha:

- «Vedta selskapets overordnede mål og strategi
- Tilsette direktør som er daglig leder
- Sørge for forsvarlig organisering av selskapet
- Innen den 15. desember fastsette planer og budsjetter for påfølgende år
- Påse at virksomheten, regnskapene og kapitalforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll
- Føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig»

Styreinstruksen inneholder videre bestemmelser om hvem som representerer stiftelsen eksternt, at styret skal lage en møteplan, direktørens ansvar og oppgaver, styrets saksbehandling (innkalling, møteplikt, vedtaksførhet, møteform, inhabilitet og protokollføring), samt offentlighet og godtgjøring.

Stiftelsestilsynet er ikke kjent med at det foreligger annet planverk som regulerer styrets arbeid. Det fremgår av styreprotokollene fra 2018, 2019 og 2020, at styret benytter noen andre verktøy for styring/føringer:

- Oppfølgingsliste (omtalt blant annet i styresak 85/2020)
- Stillingsbeskrivelse direktør (styresak 27/2018)
- Stillingsbeskrivelse administrativ leder (styresak 27/2018)
- «Styrets halvtime» for evaluering av styrearbeidet

Stiftelsestilsynet har mottatt flere styrende dokumenter for virksomheten for øvrig, herunder strategidokumenter. I møtet 22. oktober 2020 informerte styret også om at stiftelsen har ulikt planverk som dekker hovedområdene Forvaltning, Formidling, Forskning og Fornyning, samt budsjetter.

Både i styrets svar 1. juli 2020 på melding om åpning av tilsyn og i møtet 22. oktober 2020 har styreleder redegjort for at styret har bestilt blant annet en plan for Samlingsforvaltning og utvikling, men at direktøren ikke har levert denne. I samme svar er det også forklart at styret har bestilt en innkjøpsplan, som heller ikke er levert. I styreprotokoll fra styremøte 27. mars 2020 er det referert fra sak 17/20 der direktør i del 1 ble bedt om å rapportere på status på blant annet formidlingsplan, forretningsplan, forskningsplan, plan for samlingsutvikling, kommunikasjonsplan, forvaltningsplan og strategi. I møte 22. oktober 2020 informerte styret om at direktøren i liten grad gjorde dette i styremøtet. I møte 22. oktober 2020 informerte styret videre om at de jobber med å få på plass planene. Det framgår også av styreprotokollene (sak 88/2020).

4.2.3. Stiftelsestilsynets vurderinger

For å kunne gjennomføre styrearbeidet på en god måte er det viktig at styret har en plan for hvordan dette skal gjøres. Det er Stiftelsestilsynets klare anbefaling at alle stiftelser bør skrive sine standpunkt i retningslinjer, ofte kalt en styreinstruks. En styreinstruks vil sikre notoritet rundt styrets vurderinger slik at det blir enklere å dokumentere at styrets disposisjoner har vært forsvarlige.

Innholdet i planen kan imidlertid være noe ulikt relatert til stiftelsens art og størrelse, og kan dermed tilpasses den enkelte stiftelse etter behov. Det vil være opp til styret i den enkelte stiftelse å vurdere hvilket omfang og hvilken profil den enkelte stiftelse skal ha ut fra formålet, kapitalsituasjon, ressurser osv. En slik plan kan skrives på ett eller to avsnitt eller være et mer omfattende dokument.

Stiftelsen Nordnorsk Kunstmuseum har vedtatt Styreinstruksen som setter viktige rammer for styrets saksbehandling. Det er positivt. Etter gjennomgangen i tilsynet har vi enkelte innspill til justeringer i styreinstruksen.

Etter Styreinstruksen punkt 4 skal det lages en møteplan for styret. Vi ser av styreprotokollene at dette i praksis har medført at det i begynnelsen av året settes datoer for styremøter. Vår anbefaling er at styret vurderer å utvide møteplanen til en mer omfattende plan om når ulike oppgaver skal utføres gjennom året, for eksempel et årshjul. Både vedtektene og Styreinstruksen gir styret klare oppgaver og stiftelsen kan planlegge disse bedre. Vi ser for eksempel av stiftelsens tilbakemelding at det var problematisk å få vedtatt budsjettet for 2020 i tide. I møte 22. oktober 2020 har styret informert om at de har strammet inn

denne prosessen slik at budsjettet for 2021 skal være klart i god tid før årsskiftet, men vi mener styret bør vurdere om det kan være hensiktsmessig å lage en plan som formaliserer dette, og som også tar i seg de faste kontrollene (f.eks. regnskapsrapporter, andre kontroller og evaluering) som planlegges gjennom året.

Som vi kommer tilbake til i punkt 4.3, er det Stiftelsestilsynets oppfatning at saken med utskifting av direktøren er et eksempel på en prosess som kunne vært planlagt bedre og at styret i forkant av slike prosesser bør vurdere å lage en plan for gjennomføringen.

4.3. Faktisk etterlevelse - styrets saksbehandling av direktørens åremålsavtale, samt de prosesser og tiltak som styret iverksetter framover

4.3.1. Tema

I punkt 4.2 har vi gjengitt de planer og kontroller som styret har for å sikre styrearbeidet. I dette punktet ser vi på etterlevelsen - om stiftelsens styremøter og beslutningsprosesser faktisk er gjennomført i tråd med stiftelsesloven, stiftelsens vedtekter og rutiner. Vi har først og fremst sett på styrets behandling av saken vedrørende kontrakten til direktøren (dette punkt 4.3), men vi har også gått gjennom de øvrige styreprotokollene vi har mottatt og foretatt enkelte vurderinger og anbefalinger (punkt 4.4).

4.3.2. Fakta

I styremøter 18. og 22. februar 2019 vedtok styret (det tidligere styret) i stiftelsen å avslutte åremålsavtalen med direktøren. I styremøte 1. april 2019 ble saken tatt opp på nytt og styret fattet vedtak om å forlenge åremålet med to år, frem til 31. desember 2021. Det framgår av protokollen at styret ikke var tilfreds med oppfølgingen av regnskapsrapporteringen og økonomikontroll.

Styret (dagens styre med enkelte endringer) i stiftelsen fattet deretter et nytt vedtak om å avslutte åremålsavtalen på styremøte 27. mars 2020. Det er saksbehandlingen rundt dette vedtaket Stiftelsestilsynet har sett på i tilsynet.

I svaret fra stiftelsen har styreleder forklart at bakgrunnen var manglende oppfølging fra direktøren på flere av de tildelte oppgavene. Styreleder skriver at da hun tok over vervet var det ennå ikke laget styreprotokoll fra forrige styremøte 2. desember 2019. Hun hadde også mottatt en e-post fra tidligere styreleder om gjentakende manglende protokollering. Det første styremøtet 24. februar 2020 ble dermed brukt til å ta opp trådene fra det tidligere styret. Styreleder forklarer videre at det var dårlig kvalitet på saksdokumentene/presentasjonen i styremøte 25. mars 2020, noe som hadde medført at budsjettet ennå ikke var formelt vedtatt, samt at det ikke var levert på flere andre bestillinger fra styret.

Etter styremøtet 25. mars 2020 møttes styremedlemmene uformelt (kalt «Styrets halvtime»). Der kom det frem flere opplysninger om misnøye med direktøren. Det er videre opplyst om at det under denne samlingen ble fremmet ønske fra flere av styremedlemmene om at det måtte avholdes et snarlig styremøte for å drøfte og evt. beslutte å avslutte arbeidsforholdet med direktøren. Det var enighet i møte om å holde nytt styremøte fredag 27. mars 2020 der alle faste styremedlemmer samt vara fra hver av medlemsgrupperingene skulle delta. Det var også enighet om at styreleder og nestleder skulle gå i dialog med direktøren før møtet.

Samme dag sendte styreleder ut to e-poster til styret. En e-post der avtalens bestemmelser om opphør av arbeidsforhold er gjengitt, vedlagt arbeidsavtalene med direktøren. Den andre e-posten inneholdt selve

innkallingen til styremøte 27. mars 2020 ble sendt til alle styremedlemmer samt 1. vara. Innkallingen inneholdt møtetidspunkt og sakliste, men ingen øvrig informasjon eller saksgrunnlag. Saklisten listet to saker: «1. Åremålsavtale direktør, 2. Eventuelt.».

Under styremøtet 27. mars 2020 møtte samtlige styremedlemmer og varamedlemmer. Styremøtet var delt i to. I første del var direktøren invitert til å presentere status på diverse planer. I del 2 deltok ikke direktøren og temaet var åremålsavtalen. Tidligere styreleder og flere styremedlemmer presenterte aktuell informasjon. Det ble også lagt frem et brev fra de ansatte i stiftelsen angående saken. Det ble deretter holdt avstemming der 4 styremedlemmer stemte for å avslutte avtalen med direktøren, mens ett styremedlem stemte mot.

Av styreprotokollen framgår at habiliteten til styremedlemmene valgt blant de ansatte ble vurdert ved to anledninger. Innledningsvis ble styremedlemmene vurdert som habile med tilføyelsen «hvis det blir aktuelt å drøfte en avslutning av direktørs kontrakt må habiliteten til de ansattes representanter vurderes på nytt». I forkant av avstemningen om direktørens avtale skulle avsluttes, ble habiliteten vurdert på nytt og styret kom til at styremedlemmene valgt blant de ansatte var inhabile.

Etter styrevedtaket ble det reist flere spørsmål. I styreprotokoll fra møtet 1. april 2020 har ett styremedlem bedt om at det protokolleres misnøye med at det ikke kom mer tydelig frem i sakspapirer og møteinnkallelse at det skulle stemmes over avslutning av åremålsavtalen til direktøren.

To styremedlemmer og tre varamedlemmer trakk seg fra styret i etterkant av vedtaket. Tre av styre-/varamedlemmene har i brev 31. mars 2020 forklart de var kritiske både til prosessen og beslutningen om å avslutte avtalen med direktøren.

Stiftelsestilsynet har også mottatt varsel om mistillit til styreleder og styret i stiftelsen, både i egen forsendelse og kopi av brev til Kulturdepartementet og Kultur- og likestillingsministeren. Varslene kritiserer prosessen. Det blir pekt på manglende informasjon i forkant og at det var en forhåndsregissert prosess.

I styremøte 16. april 2020 ble direktørens åremålsavtale tatt opp på nytt og den tidligere beslutningen ble opprettholdt av styret. Protokollen ble godkjent i styret 17. september 2020.

Proessen med å finne en erstatte for direktøren startet i styremøte 30. mars 2020. Av styreprotokollen framgår blant annet at det ble engasjert en fungerende direktør og oppnevnt et hurtigarbeidende arbeidsutvalg som skulle lage en kravspesifikasjon og at styreleder startet en rekrutteringsprosess.

Av protokoll fra styremøte 20. mai 2020 framkommer at styret har drøftet personalsituasjonen og det ble besluttet å innhente eksternt bistand for å kartlegge arbeidsmiljøet.

I møte 22. oktober 2020 har styret informert om at de fortsatt jobber med rekruttering av ny direktør og tiltak for styrking av arbeidsmiljøet.

4.3.3. Stiftelsestilsynets vurdering

Etter Styreinstruksen punkt 6 skal styremøter innkalles skriftlig og vanligvis med minst en ukes varsel. Det er direktøren som skal kalle inn og innkallingen skal inneholde dagsorden og den dokumentasjon som er nødvendig for å gi styremedlemmene utfyllende beslutningsgrunnlag.

Styremøtet 27. mars 2020 ble kalt inn fredag 25. mars 2020 og oppfyller dermed ikke fristen på en ukes varsel. Styreleder har forklart at styret hadde drøftet saken i «styrets halvtime» den 25. mars 2020 og at styremedlemmene var kjent med saken som skulle behandles. Styret hadde således avtalt å fravike retningslinjene i Styreinstruksen og hva slags informasjon som skulle sendes ut i forkant av styremøtet. Styret viser til at det i forkant av årets første styremøte i februar ble sendt ut en «velkomstpakke» med alle relevante dokumenter og referater fra stiftelsens tidligere styrer. På spørsmål om hvorfor det hastet med å fatte vedtak har styret i møte 22. oktober 2020 forklart at de vurderte situasjonen som så alvorlig at de fryktet styreansvar om ikke de tok grep. Det ble også pekt på at det var rett før påske og det derfor hastet dersom en beslutning skulle tas før ferieavvikling.

Stiftelsestilsynet vil bemerke at styret kan avtale at retningslinjene i en styreinstruks kan fravikes, men at det må begrunnes i sakens behov. Saksbehandlingen må i alle tilfeller være forsvarlig. Retningslinjene skal sikre riktige avgjørelser. Når retningslinjene ikke følges skapes risiko for at prosessene ikke er tilstrekkelig forsvarlige og dermed at viktige hensyn ikke tas i vare eller vektes feil.

I merknader til foreløpig tilsynsrapport har styret kommentert at hensynet bak reglene om innkallingsfrist er at alle skal ha anledning til å møte og at de først og fremst er myntet på situasjoner der det er styreleder som alene kaller inn til møte. Styret vil kunne avtale et styremøte med kort frist i alle saker. Når et samlet styret avtaler tidspunkt for neste styremøte, så lovens krav til innkalling oppfylt.

Stiftelsesloven inneholder ikke en frist for innkalling slik som Styreinstruksen. Etter stiftelsesloven § 31 første ledd annet punktum skal «[s]tyremøter og annen styrebehandling varsles på hensiktsmessig måte og med nødvendig frist». Stiftelsesloven legger dermed opp til en standard som vil kunne variere alt etter situasjon og sak. Innkallingsfrist og tilgjengelig informasjon vil stå sentralt i vurderingen. Stiftelsestilsynet ser ikke bort fra at det kan tenkes tilfeller der det er tilstrekkelig å kalle inn til styremøte med en eller to dagers varsel, men det må være i situasjoner der det haster med å få fattet vedtak og at styret kan begrunne at en slik saksbehandling er forsvarlig.

Stiftelsestilsynet vil ikke overprøve styrets vurdering av hvor mye det hastet med å fatte den aktuelle beslutningen, men peker på at vurderingene burde vært dokumentert i innkallingen eller andre deler av beslutningsgrunnlaget. Det er en svakhet at de forberedende drøftelsene og beslutningene rundt innkalling og tempo i prosessen skjedde i «styrets halvtime» som formelt ikke er en del av styremøte og ikke blir dokumentert på samme måte. Saken gjaldt en sentral og viktig avgjørelse der styret skulle fatte vedtak som endret en tidligere beslutning om å forlenge åremålet fram til 31. desember 2021.

Etter Stiftelsestilsynets oppfatning synes det å ha blitt sendt ut begrenset informasjon i tilknytning til det aktuelle styremøtet 27. mars 2020. Det var lite informasjon som gikk ut sammen med innkallingen og det framgår av styreprotokollen at en betydelig del av informasjonen ble gitt direkte i selve møtet. En protokolltilførsel fra ett av styremedlemmene kan antyde på at det ikke var tilstrekkelig klart at det styret faktisk skulle ta endelig stilling til som styresak, var om åremålsavtalen skulle avsluttes eller ikke. Dokumentasjonen om den første av de to habilitetsvurderingene som ble gjennomført i styremøtet viser også at det på dette tidspunktet i møtet ikke var helt avklart om det skulle tas en avgjørelse. I tillegg

kommer at møte skulle gjennomføres på telefon. Generelt sett må det stilles større krav til saksdokumentasjonen når en styresak behandles utenfor et fysisk møte. Etter Stiftelsestilsynets vurdering er det derfor flere momenter som skapte risiko for at saksbehandlingen ikke var forsvarlig.

Når det gjelder styremedlemmenes tilgang til informasjon, har styret som nevnt pekt på at samtlige styremedlemmer fikk oversendt relevant informasjon da ved oppstart av styreperioden i februar 2020.

I merknader til foreløpig rapport har styret pekt på at etter arbeidsavtalen kan styret beslutte å avslutte arbeidsforholdet «når de måtte ønske det og uten å begrunne hvorfor direktøren må gå.» Styret informerer om at det var lagt opp til en prosess der det ikke skulle gis noen begrunnelse for avslutningen og at det også ga føringer for saksforberedelsen. Når direktøren ikke har krav på en begrunnelse vil dette ikke være hensiktsmessig om styret måtte utarbeidet en begrunnelse som del av saksbehandlingen.

Stiftelsestilsynets oppfatning er at saksforberedelsen og behandlingen i styret må skilles fra behandlingen overfor direktøren. At det er avtalt enkle prosesser i arbeidsavtalen med direktøren, får i utgangspunktet ikke betydning for de krav som stilles til saksbehandlingsprosessen i styret, den må uansett være forsvarlig.

Etter vår oppfatning burde prosessen vært planlagt bedre. Det er viktig at saksbehandlingsreglene i stiftelsesloven og Styreinstruksen følges nøye. Reglene skal sikre god forberedelse og tillit til beslutningen som fattes. Stiftelsestilsynet vil peke på at stiftelsen bør være varsom med bruk av hastige prosesser og må sikre at de fremgangsmåter som velges er forsvarlig vurdert og dokumentert.

Styret har forklart at det var nødvendig og at det hastet med å avslutte den aktuelle åremålsavtalen. Ut fra det opplyste legger Stiftelsestilsynet til grunn at det er sannsynliggjort at styremedlemmene faktisk var klar over hvilken sak som skulle behandles, tempoet i prosessen og at de hadde mottatt relevant informasjon i forkant av møtet. Det reduserer risikoen. At styret i ettertid har stadfestet vedtaket i styremøte 16. april 2020 der protokollen ble godkjent i styret 17. september 2020 reduserer risikoen for mangler ved avgjørelsen ytterligere.

Styret har opplyst at det jobbes strategisk med å styrke retningslinjene i stiftelsen, både de faglige og de prosessuelle. Vi vil i den sammenheng peke på at styret i forkant av en slik prosess bør vurdere å lage en plan for hvordan direktøren skal skiftes ut.

Stiftelsen har i sine merknader til foreløpig rapport som nevnt pekt på at når det gjelder avtaler der direktøren har frasagt seg sitt oppsigelsesvern og stiftelsen dermed står fritt til å avslutte avtalen, så er det det ikke hensiktsmessig at styret lager seg rammer som skal begrense friheten.

Stiftelsestilsynet viser til at styret innenfor rammen av stiftelsesloven, vedtektene og annen lovgivning står fritt til å vurdere hvordan stiftelsen skal realisere sitt formål. Det er ikke tvilsomt at det generelt behov for retningslinjer på ulike områder som skal sikre en forsvarlig forvaltning. Generelt ser vi at planlagte og forutsigbare prosesser sikrer gode avgjørelser og virker dempende på konflikter. På den bakgrunn anbefaler vi styret å lage en plan i forkant som sikrer forsvarlige prosesser.

4.4. Faktisk etterlevelse – gjennomføring og dokumentasjon av styrearbeidet generelt.

4.4.1. Tema

I dette punktet har vi samlet vurderinger og anbefalinger etter gjennomgangen av styreprotokoller som ikke er direkte knyttet til saken om avslutning av åremålsavtalen med direktøren.

4.4.2. Fakta

Stiftelsen har i tilsynssaken lagt frem følgende dokumentasjon på gjennomføring av styremøter:

År/dato	Møteform	Innkalling	Dokumentasjon
2020			
12.10.20			Protokoll ikke/delvis signert
17.09.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
25.08.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
13.08.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
16.06.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
20.05.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
07.05.20		udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
16.04.20	Telefon	15.04.20	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
03.04.20	Telefon		Protokoll ikke/delvis signert
01.04.20	Telefon	30.03.20	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
30.03.20	Telefon	29.03.20	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
27.03.20	Telefon	25.03.20	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
25.03.20	Telefon	19.03.20	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
24.02.20		31.12.19	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
2019			
02.12.19		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
18.10.19		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
21.08.19	En deltaker på telefon	Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
21.05.19		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
01.04.19		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
18.02.19		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
2018			
03.12.18		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
10.09.18		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
04.06.18		Udatert	Innkalling, protokoll ikke/delvis signert
19.02.18		Udatert	Protokoll ikke/delvis signert

Styrets møter er dokumentert i styreprotokoll. Det er så langt avholdt 14 styremøter i 2020, 6 styremøter i 2019, og 4 styremøter i 2018. Det synes å ha blitt behov for betydelige flere styremøter i 2020 enn planlagt på grunn av saken med avslutning av avtalen med direktøren.

Etter Styreinstruksen punkt 6 skal utkast til protokoll sendes styremedlemmene senest en uke etter styremøtet.

Styreleder skiver i svarbrev 1. juli 2020 at direktøren regelmessig ikke utarbeidet protokoller innen fristen og at styreleder selv valgte å føre protokoll i 2020. Det samme er påpekt av tidligere styreleder i e-post

17. februar 2020 når det gjelder styremøtet avholdt 2. desember 2019. Stiftelsestilsynet har ikke gjort grundige undersøkelser av når utkast til protokollene faktisk ble sendt ut, men vil påpeke at det ikke framkommer av de øvrige protokollene at utkast var sendt ut etter fristen i Styreinstruksen.

I møte 22. oktober 2020 har styret forklart at det har vært utfordringer med at saksgrunnlag ikke har blitt sendt ut sammen med innkallingen, og tidvis veldig tett opptil møtetidspunktet. Styret informerte videre om at rutinene nå er styrket.

4.4.3. Stiftelsestilsynets vurderinger

Etter stiftelsesloven § 31 skal stiftelsens styrearbeid være dokumentert med innkallinger og styreprotokoll. Styremøter og annen styrebehandling skal varsles på hensiktsmessig måte. Protokollen skal etter loven signeres skriftlig. Dette framgår også av Styreinstruksen.

I tillegg skal protokollen på vanlig måte også angi tid og sted, deltakerne, saksbehandlingsmåte og styret sine beslutninger. Etter Styreinstruksen er det direktør som skal føre protokoll fra styremøtene og utkast til protokoll skal sendes styret senest en uke etter styremøtet.

En gjennomgang av protokollene viser at ikke alle de formelle kravene i stiftelsesloven etterleves:

- De fleste protokollene er ikke signerte eller delvis signert av samtlige som deltok i møtet.
- Innkallingene er ikke datert den dagen de er sendt ut, men datert samme dag som styremøtet.
- Det framgår ikke av innkallingene/protokollene hva slags saksdokumentasjon som er sendt ut.
- Saksdokumenter har blitt sendt ut rett før styremøter og ikke sammen med innkalling

Vi vil generelt anbefale at stiftelsen får på plass rutiner som sørger for at de formelle kravene oppfylles. Protokollene er viktig dokumentasjon av at styremøtene er gjennomført på forsvarlig måte.

I merknader til foreløpig tilsynsrapport har styret har bedt om innspill på hvordan de skal forholde seg til protokoller som ikke blir signert fordi styremedlemmer trekker seg eller deltar digitalt. Vi viser til våre innspill under møteform. På samme måte som styret må sørge for at medlemmer får tilgang til nødvendig informasjon, må det legges til rette for elektronisk signering. Dersom styremedlemmer trekker seg, bør styret forsøke å få medlemmene til å signere protokoller fra møter de deltok i enten fysisk eller elektronisk.

Møteform – offentlighet og taushetsplikt

Etter stiftelsesloven § 31 annet ledd skal styret behandle saker i møte hvis ikke styrets leder finner at saken kan forelegges skriftlig eller behandles på annen betryggende måte.

I Styreinstruksen punkt 6 er det åpnet for at styret kan treffe vedtak uten å være samlet i møte dersom styreleder finner at saken kan forelegges for styremedlemmene skriftlig. Det er videre bestemt at de enkelte styremedlem og direktøren kan kreve skriftlig behandling og at årsregnskap, årsberetning og vedtekter skal alltid behandles i møte.

For å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19, er det som nevnt gitt en midlertid lov med unntak fra krav til fysisk møte. Etter loven vil styreleder i en overgangstid kunne avgjøre at gjennomføring av styrearbeidet skal skje ved bruk av elektroniske hjelpemiddel, skriftlig eller på annen betryggende måte. I telefon- og videomøte er det derfor avgjørende at styremedlemmene får stille spørsmål, komme med kommentarer og få tilgang til de andre styremedlemmene sine innvendinger før det blir fattet vedtak.

I 2020 har flere av styremøtene vært gjennomført på telefon som følge av viruset. Stiftelsestilsynet har registrert at stiftelsen har hatt utfordringer knyttet til møteformen, det gjelder særlig utsending av dokumenter i forkant av styremøter. Utfordringene henger også sammen med håndtering av taushetsbelagt informasjon og offentlighet generelt.

Spørsmålet om offentlighetens innsyn og taushetsplikt i stiftelsen reguleres ikke av stiftelsesloven. Med mindre vedtektene til stiftelsen sier noe annet, vil det derfor være opp til et forsvarlig styre å avgjøre om en person skal få innsyn i styreprotokoller og andre dokumenter som tilhører stiftelsen. Det er også opp til styret å bestemme om deler av stiftelsens virksomhet skal underlegges taushetsplikt.

Offentleglova gjelder likevel for stiftelser der stat, fylkeskommune eller kommune har rett til å velge mer en halvparten av medlemmene i styret. Utgangspunktet i disse tilfellene vil være at stiftelsen må gi innsyn i sine dokumenter etter offentleglovas regler jf. offentleglova § 2 forskrift til offentleglova § 1. Det synes ikke å være tilfellet for stiftelsen.

I styreinstruksen punkt 7 har styret vedtatt retningslinjer for offentlighet:

7. Offentlighet og taushetsplikt

Saksdokumentene som styret skal behandle er offentlige med mindre saken er unntatt offentlighet med hjemmel i lov. Det bør foreligge taushetsplikt om de saker og opplysninger som kan skade selskapet eller andre dersom personer utenfor styret får tilgang til disse opplysningene. Hjemmel for å unnta saken for offentlighet skal føres på saksframlegget. Dokumenter som er underlagt taushetsplikt eller som er vedtatt unntatt fra offentlighet skal merkes tydelig. Dokumentene som skal behandles i styret er offentlig når de er sendt til styremedlemmene.

Styrets medlemmer har taushetsplikt i medhold av forvaltningslovens §§ 13 - 13e jf. uhl § 7-6. Brudd på taushetsplikten kan medføre straffansvar jf. strl. § 121. Medlemmer av styret har ikke anledning til å kopiere dokumenter som inneholder taushetsbelagte opplysninger. Dokumenter med taushetsbelagte opplysninger skal innleveres til direktør ved møtets slutt.

Vi har ikke undersøkt protokollene grundig på dette punktet, men etter Stiftelsestilsynets oppfatning synes stiftelsen å følge retningslinjene når det gjelder merking av protokoller. Vi ser at enkelte styreprotokoller vi har mottatt er merket «Protokollen er unntatt offentlighet», f.eks. protokoll fra styremøte 30. mars 2020.

Det synes imidlertid som at stiftelsen har vært noe usikker på hvordan reglene skal etterleves og om styredokumentasjonen skal være offentlig eller ikke. I styrereferat 18. oktober 2019 sak 33/19 reises det spørsmål ved om personalet skal ha adgang til referatene. I styrereferat 1 april 2020, sak 22/20 synes

stiftelsen å legge til grunn at styremøtet er et lukket møte og at sakene som tas opp, samt saksgangen er unntatt offentlighet. I styrereferat 3. april 2020 framkommer det at styret beslutter at protokollene som hovedregel skal være offentlige. Vi legger dermed til grunn at stiftelsen praksis nå er i tråd med styreinstruksen.

En utfordring i styrearbeidet, som har vist seg under tilsynet, er at styremedlemmer har hatt begrenset tilgang på enkelte dokumenter i forkant av styremøtene, og først har kunnet gjøre seg kjent med disse på selve møtet. Dette kom også frem under tilsynssaken da styremedlemmer ba om innsyn i stiftelsens svar til Stiftelsestilsynet. At styremedlemmer har etterspurt mer informasjon om sakene som skal behandles kommer også fram av styreprotokollene.

I møtet 22. oktober 2020 informerte styret om at det ikke har vært en stor utfordring. Styret forklarte at det ikke er ønskelig å sende ut filer med informasjon som er unntatt offentlighet. Stiftelsestilsynet vil fremheve at det er viktig at arbeidet i styret organiseres på en måte som sikrer forsvarlig saksbehandling. I dette ligger at styremedlemmer må kunne sette seg inn i alle saker før sakene behandles i styremøte, som vil være en forutsetning for å kunne ta i vare sitt styreansvar på tilstrekkelig vis. Det kan være gode grunner til å ikke sende ut filer med taushetsbelagt informasjon, men da må styret sørge for at styremedlemmene kan gjøre seg kjent på med dokumentene eller det relevante innholdet av det som skal vurderes i styresaken på annen måte. Det er mulig å sladde deler av innholdet, gjengi hovedinnhold anonymt på annen måte eller bruke løsninger som gjøre det mulig å lese dokumenter elektronisk uten mulighet til å laste ned filer.

Vi anbefaler videre at stiftelsen ser på grunnlaget for taushetsplikt for styrets medlemmer. I Styreinstruksen er det vist til universitets- og høyskoleloven. Styret bør vurdere om det er dekkende for stiftelsen og om Styreinstruksen bør suppleres med retningslinjer om hva som bør være taushetspliktige opplysninger og evt. taushetserklæringer.

5. Avslutning

Tilsynssaken anses med denne rapport som avsluttet. Tilsynsrapporten er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 2.

Stiftelsestilsynet kan på et senere tidspunkt igjen vurdere å føre tilsyn med stiftelsen. I et slikt tilsyn vil det være helt sentralt å se på hvordan stiftelsen har fulgt opp de forhold som er blitt påpekt under dette tilsynet og hvordan den har etterlevd vilkår i lov, vedtekter og egne rutiner.

Med hilsen

May Helen Vik
seniorrådgiver jurist

Karsten Karlsen Sunde
seniorrådgiver jurist

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt uten signatur.